

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH

2017

Vol:4 / Issue:11

pp.514-521

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 24/09/2017

The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 12/10/2017

The Published Date (Yayınlanma Tarihi 12.10.2017)

KAMU KURUMLARINDA SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ: NEVŞEHİR BELEDİYESİ ÖRNEĞİ*

THE SOCIAL RESPONSIBILITY PROJECTS IN PUBLIC INSTITUTIONS: THE CASE OF MUNICIPALITY OF NEVŞEHİR

Yrd. Doç. Dr. Zühal FİDAN

Aksaray Üniversitesi İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü,
Aksaray/Türkiye

Arş. Gör. Fatih BARİTÇİ

Aksaray Üniversitesi İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü,
Aksaray/Türkiye

ÖZET

Günümüzde toplumsal yararı gözetmeyen kurumların, mevcut rekabetçi pazarda varlıklarını sürdürmeleri neredeyse imkânsızdır. Salt kâr amacıyla faaliyet gösteren kurumların, bu şekilde hayatta kalmaları oldukça zordur. Bu sebeple kurumların devamlılığını sağlamaları ve hareket alanlarını koruyabilmeleri topluma, doğaya ve insana duyarlı olmalarıyla doğrudan ilgilidir. Tüm işletmelerde olduğu gibi kamu kurumları da toplumsal faydayı gözetmelidir. Bu aşamada sosyal sorumluluk tüm kurumlar için yapılması gerekli olan uygulama alanıdır. Bu bağlamda kamu kurumları da sosyal sorumluluk projelerini sürdürdüklerinde toplumsal meşruiyetlerini pekiştirirler.

Yerel yönetim birimleri içinde yer alan belediyeler buldukları kentlerin her türlü altyapı, sağlık, temizlik, imar, eğitim, ulaşım, kültür ve sanatla ilgili alanlarında hizmet vermekle yükümlüdürler. Halkın taleplerini en iyi şekilde karşılamak üzere kurulan bu kamu kurumları, aynı zamanda kendi inisiyatifi ile toplumsal yararı gözeterek farklı çalışmalar yapmaktadırlar. Kamu yararı gözeterek beklenilenden daha fazla hizmet üreten belediyeler, halkın gözünde de daha iyi konumdadır. Bu amaçla belediyeler sosyal sorumluluk projeleriyle halk ile daha aktif bir iletişim kurabilmektedir. Bu çalışmada örnek olay tarama modeli kullanılmıştır. Nevşehir Belediyesi'nin toplumsal faydayı gözeterek sağlık, kültür, eğitim vb. alanlarda yürüttüğü sosyal sorumluluk projeleri irdelenmiş olup, araştırma sonucunda elde edilen veriler üzerinden Nevşehir Belediyesi'nin yönetim anlayışı bağlamında sosyal sorumluluk faaliyetlerine değer verdiği ifade edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Sorumluluk, Kamu Kurumları, Belediyeler

ABSTRACT

Nowadays, the institutions which don't care the social benefit can't carry on in the existing competitive market. It is almost impossible that institutions which operate on the purpose of gaining profit survive by doing so. Therefore, providing the continuity and conserving the field of action of institutions are directly related to being sensitive to the society, environment and the people. As all institutions care social benefit, public institutions are supposed to do the same, too. At this stage, social responsibility is an application area necessary for all institutions. In this context, as long as public institutions sustain social responsibility projects, they reinforce their legitimacy.

Municipalities which are among the local government units are supposed to serve in the field of infrastructure, health, reconstructure, education, transportation, culture and art. These public institutions established to satisfy the demands of public ideally do also different works caring social benefits on one's own initiative. Municipalities serving much more by considering the public interest have a better place in the eyes of the public. Municipalities can actively communicate with people by social responsibility projects for this purpose. In this study, the case study method was used. Also the Municipality of Nevşehir's social responsibility projects which they run in the field of health, culture, education etc. by caring social benefit are examined and it can be stated that the Municipality of Nevşehir cares of social responsibility projects in the context of administrative mentality with data collected from the study.

Key Words: Social Responsibility, Public Institutions, Municipalities

* I. Uluslararası İpekyolu Akademik Çalışmalar Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Toplumsal konularda duyarlı olma kurum/kuruluşlar için daha değerli hale gelmiştir. Toplumsal sorunlara eğilen kurumlar kamu ya da özel fark etmeksizin yönetimde sürekliliği sağlayan veya daha kârlı bir kurum haline gelebilmektedir. Mevcut piyasa koşullarında rekabet edebilmek salt ürün ve hizmetin mükemmele yakın olması ile gerçekleşmemektedir. Kendi çıkarları dışında toplumsal konulara duyarlılık gösteren kuruluşlar bu sayede toplumsal değerlerin gelişmesine katkı sağlamaktadırlar. Tüm bunların yanında toplumsal konularda daha dikkatli olan ve bu konuda toplumun takdirini kazanan kuruluşlar mevcudiyetlerini daha farklı bir boyuta taşımış olurlar. Rekabet şartlarının giderek zorlaşması özel sektörde yaşanan değişimi hızlandırmıştır. Bu değişim sadece özel sektöre yansımakla kalmayıp kamu kurumlarını da etkisi altına almıştır.

Sosyal sorumluluk uygulamaları kurumlara rekabet avantajı, itibar ve saygınlık kazandırmasının yanı sıra bu faaliyetlerin yapıldığı toplumdaki paydaşların hayatlarına da katkı sağlamaktadır. Sosyal sorumluluk uygulamaları ile eğitimden sağlığa, çevre sorunlarından çalışma koşullarındaki iyileştirmelere kadar geniş bir alanda uygulamalar yapılabilmektedir. Günümüzde daha sık yapılan bu uygulamalar kamu kurumlarında da değişimi ve bilinçlenmeyi beraberinde getirmekte, halkın yönetime bakışını değiştirip beklenti ve taleplerini farklılaştırmaktadır. Bu değişimden nasibini alan kamu kurumları toplumsal ihtiyacın daha fazla hissedildiği alanlarda çalışmalar yapmayı hızlandırmıştır. Özellikle yerel seçimlerle yöneticilerinin belirlendiği belediyeler, hizmet ettikleri topluma daha fazlasını vermeyi hedefleyerek vatandaş ve yönetim arasındaki bağları daha da güçlendirmeyi hedeflemektedirler. Sosyal sorumluluk çerçevesinde yapılan hizmetler ileriye yönelik olarak kurumsal imajı güçlendirmeyi de amaçlamaktadır. Bu şekilde vatandaş ve yönetim arasında kurulan bağ simetrik iletişim bağına da güçlendirmektedir.

2. SOSYAL SORUMLULUK

Sorumluluk “kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesi, sorum, mesuliyet” anlamalarına gelmektedir (<http://www.tdk.gov.tr>). Bireylerde olduğu gibi tüm kurumların gerçekleştirdikleri faaliyetlerde içinde bulunduğu yere veya topluma ait sorumlulukları mevcuttur. Kurumlar bu sorumlulukları yerine getirirken toplumsal sonuçlarının ne olabileceğini de dikkate almalıdırlar. Bu aşamada tüm kuruluşların ekonomik amaçlarını yerine getirirken toplumsal refahı önemsemeleri ve olumsuz koşulları ortadan kaldırılması gerekmektedir. Kendi kaynaklarını toplumsal refah için ayıran kurumlar, temel görevleri dışında kurumsal sosyal sorumluluk anlayışı ışığında hareket ederek haklarındaki düşünceleri daha pozitif bir hale getirmeyi başarmaktadırlar.

Küreselleşme süreci ile birlikte yaşanan değişimler bilgi iletişim ve etkileşim anlamında kurumlara ivme kazandırmıştır. Kurumların hem iç hem de dış çevrelerine karşı artan ilgileri onların daha duyarlı ve daha açık kurumlar haline gelmelerini sağlamıştır. Toplumların daha bilinçli hale gelmeleriyle birlikte üretim kaynakların sınırlı olduğunun farkına varmaları, gelişen teknolojiyle her türlü bilgiye erişebiliyor olmaları ve kurumlar için artan rekabet ortamı kurumsal sosyal sorumluluğun önemini arttırmıştır. Bu aşamada kurumsal sosyal sorumluluk kavramı ön plana çıkararak, önemli bir kavram haline gelmiştir.

Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) kavramı altında iş etiği, kurumsal vatandaşlık, küresel vatandaşlık, sürdürülebilir kalkınma, kurumsal yönetim, kurumsal hesap verebilirlik gibi pek çok fikir, kavram ve uygulamanın yer aldığını gözlemlenmektedir (<http://www.sosyalsorumluluk.org>). Bansal’a (2002:123) göre yapılan son çalışmalar değerlendirildiğinde sürdürülebilir gelişme üç temel ilkeye dayandırılmaktadır. Bu gelişme çevre, sosyal adalet ve ekonomi ilkelerine dayandırılır. Peltekoğlu (2012: 192) ise kurumsal sosyal sorumluluğun, yalnızca sosyal sorumluluk projelerini kapsamadığını aynı zamanda kurumların, ekonomik, etik ve hukuksal sorumluluklarını da kapsadığını vurgulamaktadır.

“KSS, isteğe bağlı iş uygulamaları ve kurumsal kaynakların katkıları aracılığıyla toplumun refahını iyileştirmek için üstlenilen bir yükümlülüktür” (Kotler ve Lee, 2013: 2-3). Sosyal sorumluluğa ilişkin herhangi bir yükümlülük, herhangi bir yaptırım söz konusu değildir. Sosyal sorumluluk projeleri gerek kurumun gerekse kurum çalışanlarının gönüllülük durumunu kapsamaktadır (Peltekoğlu, 2017: 12). Gönüllülük ve finansal destek yoluyla “geri verme” anlamlarında kullanılan kurumsal sosyal sorumluluk daha çok Amerikan tarzı bir olgu olarak nitelendirilmektedir. Toplumsal çeşitliliğin artması kâr amacı güden ya da kâr amacı gütmeyen kurumlarda da çeşitliliğinin artmasına yol açmıştır. Bu çeşitlilik farklı kişilik, inanç ve toplum yapısına sahip bireylerle iletişim kurmayı gerekli hale getirmektedir (Seitel, 2016: 276).

KSS kavramının pek çok tanımı vardır. Özetle bu tanımların ortak paydası toplumun faydasına yapılan çalışmalarını konu edinmesidir. Daha genel bir tanım yapmak gerekirse KSS, kurumların etkinlik ve

uygulamaları ile bu uygulamalardan etkilenecek olan hedef kitleye yönelik kurumun olumsuz etkilerini azaltarak toplumsal ve kurumsal gelişimi destekleyen işlerin planlanması, yürütülmesi ve sonuçlarının paylaşılmasıdır (<http://www.sosyalsorumluluk.org>).

KSS tanımlarına göre sosyal olarak sorumlu olan bir kurumun yaptıklarının kurumla direkt ilgili olan ya da olmayan herkesin üzerinde etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu yüzden sosyal sorumluluğa önem veren kurumların paydaş teorisine göre yönetilmeleri gerekmektedir (Mohr ve Webb, 2005:122). Bu sebeple KSS planlamalarında ve uygulamalarında paydaşların fikirleri de oldukça değerlidir. Archie Carroll'a göre sosyal sorumluluğun bileşenleri şu şekildedir: Hissedarlar için kârlı bir kurum olmak, çalışanlar için iyi istihdam olanakları geliştirmek, müşteriler için kaliteli ürünler üretmek anlamına gelen ekonomik sorumluluklar, kanunlara uymak ve oyunu kurallarına göre oynamak, yasal (hukuki) sorumluluklar, zarar vermeden, işleri ahlaki kurallara göre yürütmek; doğru, haklı ve adil olanı yapmak olan etik sorumluluklar ve toplumdan bir karşılık beklemeden katkılarda bulunmak, topluma yararlı işler için zaman ve para ayırmak olan hayırseverlik odaklı (philanthropic) sorumluluklardır (Carroll, 1991:40-41).

3. KAMU KURUMLARINDA SOSYAL SORUMLULUK

I. Dünya Savaşı sonrası değişen yönetim felsefesi içinde sosyal sorumluluk kendine önemli bir yer edinmiştir (Peltekoğlu, 2012: 194) böylece toplumun sorunlarına eğilmek, topluma hizmet edebilmek ve yönetim kavramının gelişmesi için bilimsel metotları kullanmanın ne kadar önemli olduğunun farkına varılmıştır (Peltekoğlu ve Tozlu, 2017: 9). Kamu kurumu ya da özel kurum fark etmeksizin yönetim anlayışı içinde sosyal sorumluluğa yer vermenin kurumun devamlılığı için hayati önem taşıdığı ifade edilebilir.

Kurumsal sosyal sorumluluk projeleri kurum kültüründen kaynaklanıp, gönüllülük esasına dayanmaktadır. Bu sebeple projelerin kapsama alanı, bütçe ve ikna edebilirlik açısından çok daha güçlü olmalıdır. Kurulan güçlü yapı hem yönetsel iş yapış biçimi hem de kurum kültürünün yansıması olarak algılanacaktır (Peltekoğlu ve Tozlu, 2017: 12). Kuruluşların toplum hayatında var olması ve barış içinde yaşaması şu becerilere sahip olmasına bağlıdır (Seitel, 2016: 277):

- ✓ Toplumun kuruluş hakkında ne bildiği ve düşündüğüne karar vermek,
- ✓ Toplumun kuruluşun bakışı hakkında bilgilendirilmesi,
- ✓ Anlaşmazlıklarda kuruluş ve topluluk arasında müzakere yapmak ya da aracı olmak,

Tüm bu bileşenler dikkate alındığında kurumun kendini topluma ifade edebilmesi ve toplumsal hayata katkı sağlaması yine kuruma yönelik bakış açısını şekillendiren en önemli unsurlar arasında değerlendirilebilir. Toplumsal beklentilere gösterilen duyarlılık ölçütünde şekillenen kurumsal imaj, kurumun varlığını sürdürebilmesinde önemli etkenler arasındadır. Bu noktada çeşitli kamu kurumları ve yerel yönetimler kurumsal sosyal sorumluluk uygulamalarını devam ettirerek mevcut durumlarını koruma altına almayı ya da daha iyi mevkilerde bulunmayı hedeflemektedirler.

Nitekim kurumsal sosyal sorumluluk anlayışı ile hareket eden ve bu anlamda sosyal sorumluluk anlayışına dayalı halkla ilişkiler uygulamaları gerçekleştiren kurumlar yalnızca kendi faaliyet alanlarında değil toplumsal sorunların da çözümünde görev almaktadırlar. Böylece kurumlar, ülke kalkınmasında iyi bir kurumsal vatandaş olarak etkili bir rol oynayacaktır (Peltekoğlu ve Tozlu, 2017: 8). Daha önceleri sosyal ve çevresel durumlara karşı ilgili olan işletmeler özellikle son zamanlarda etkisi artan küresel ısınma, yoksulluk, insan hakları ihlalleri, HIV/AIDS gibi küresel problemlere daha fazla odaklanmaktadır. Böylece bu problemlerin ortadan kaldırılmasına yönelik pozitif bir rol oynarken, aynı zamanda da sürdürülebilir gelişmeye katkı sağlamaktadırlar (Kolk ve Van Tulder, 2010: 119). Yalnızca işletmeler değil kamu kurumları da KSS uygulamaları aracılığıyla sağlık sorunları olan vatandaşlara hizmet götürmekten şiddet gören kadınları koruma altına almaya, çevrenin temiz tutulmasından doğanın korunmasına, açlıkla mücadelede toplumsal düzenin sağlanmasına kadar birçok alanda önemli roller oynamaktadır. Böylece toplumsal konularda duyarlı davranan kamu kurumları ülke kalkınmasına da katkı sağlamaktadır.

Hükümetler de çeşitli sebeplerle KSS uygulamalarını benimsemektedir. KSS uygulamalarını benimseyen hükümetlerin asıl amacı siyasi hedeflerdir. Bireysel çabalar gönüllülük esasına dayalı politik amaçlara ulaşılmasında rol oynayabilir. KSS politikaları, bağlayıcı hukuk kurallarında yapılan düzenlemelerin hoş karşılanmadığı durumlarda bu düzenlemelerin cazip gösterilmesine katkı sağlamaktadır. KSS, daha geniş paydaşlarla olan iş ilişkilerinin yönetilmesi olarak düşünülmekte, fakat sadece yönetim rutinlerini değil aynı zamanda işlerin, hükümetlerin ve sivil toplumun rollerini de yeniden şekillendirmektedir (Steurer, 2010:50-51). Bu bağlamda seçimler neticesinde yönetimde görev alan idareciler çeşitli gerekçelerle KSS

uygulamalarına yönelmektedir. Birçok alanda topluma hizmet sunan kamu kurumları çevreden sağlığa, eğitimden spora, kültürden sanata toplumun ihtiyacı olan her alanda KSS uygulamaları yürütmektedir. Bu uygulamaları yaparken çeşitli kuruluşlarla işbirliği gerçekleştirmektedirler. Kâr amacı gütmeyen bu kurumlar yasal çerçeve içerisinde yükümlü oldukları faaliyetlerin yanı sıra yaptıkları KSS uygulamaları ile de toplumsal yaşama katkı sağlamaktadır. Kurumlar böylece hedef kitlelerinin gözünde pozitif bir imaja sahip olmakta, bu olumlu algıyı sürdürebilmek ve yönetebilmek için daha fazla hassasiyet göstermektedirler.

Çevresel sorumluluk, farklılık, onaylayıcı eylem, şeffaflık ve hesap verilebilirlik uygulamaları gibi kavramlar KSS için yeni anlamların yanında geniş bir paydaş kitlesi ile olan ilişkileri de beraberinde getirmektedir (Min-Dong, 2008:62). Başka bir ifadeyle KSS uygulamalarının hitap etmesi gereken geniş bir paydaş kitlesi söz konusudur. Yerel yönetimler içinde yer alan belediyeler için de geçerli olan bu kavramlar, halkın beklenti ve taleplerinin karşılanmasında ve şeffaf bir yönetim anlayışıyla birlikte halk ile ortak çabaları bünyesinde barındırır. Yapılan KSS hem toplumun ihtiyaç duyduğu alanda gerçekleştirilmekte hem de halkla iş birliği sağlanmaktadır.

Yerel yönetimler yerel halkın ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuştur. Bu sebeple toplumsal sorumlulukları olan kamu kurumlarıdır. Özellikle yerel yönetimler dâhilinde bulunan belediyeler sosyal belediyeçilik kapsamında çalışmalar yürütmektedirler. Kentlerin daha çok büyümesi, kıt kamu kaynakları vb. sebepler yönetim anlayışlarının değişmesi ve dönüşmesine yol açmıştır. Katılımcı belediyeçilik anlayışı ile yola devam eden belediyeler halkı da dâhil ettikleri projelerde KSS bilinciyle hareket etmektedirler. Bu da kamu kurumları üzerine yapılan toplumsal yararı gözetmeyen kurum algısını kırmaya çabalar. Nitekim KSS'ler her ne kadar gönüllülük esasına dayansa da devlet bu faaliyetlerin yaygınlaştırılması kapsamında düzenleyici önlemler almakla yükümlüdür. Bunları yaparken de kamu kurumlarının yürüttüğü KSS projeleriyle toplumsal sorunlara daha fazla duyarlı olmaya çaba gösterilmelidir.

4. BULGULAR ve DEĞERLENDİRMELER

Bu başlık altında Nevşehir Belediyesi'nin sosyal sorumluluk çalışmaları değerlendirilecektir.

4.1. Nevşehir Belediyesi Sosyal Sorumluluk Uygulama Örnekleri

Belediyeler yerel yönetim birimleri içinde halka hizmet sunan en yakın birimdir. Aynı zamanda toplum sağlığından eğitime, alt yapı hizmetlerinden çevre ile ilgili konulara hizmet sunacak olan en yetkili birimdir. Toplumsal sorumluluklarının farkında olup, demokratik ve katılımcı yönetim anlayışıyla hizmet eden belediyeler bu amaçla temel görevlerini yerine getirmektedirler.

Bu araştırmada sosyal sorumluluk ve kamu kurumlarında KSS uygulamaları teoride irdelenmiş ve uygulamada Nevşehir Belediyesi'nin tamamlanan ve halen devam eden sosyal sorumluluk faaliyetleri değerlendirilmiştir. Bu sebeple Nevşehir Belediyesi'nin web sayfasından elde edilen sosyal sorumluluk faaliyetleri örnek olay tarama modeli bağlamında ele alınmıştır. Örnek olay tarama modelinde asıl amaç genel tarama modellerinin aksine daha gerçekçi ve daha ayrıntılı bilgi sağlamaktır (Karasar, 2012: 86). Nevşehir Belediyesi sosyal belediyeçilik anlayışı ile hareket eden bir kamu kurumu olarak toplumsal hayata katkı sağlayan uygulamalar icra etmektedir. Kurumun vizyonu ve misyonu da bu bağlamda şekillendirilmiştir. Nevşehir Belediyesinin KSS anlayışı ile yaptığı çalışmalar eğitim, kadın, şiddet, engelliler, cinsiyet eşitliği, işte fırsat eşitliği gibi alanlarda toplanmıştır. Yapılan sosyal sorumluluk uygulamaları şu şekildedir (<http://www.nevsehir.bel.tr/index.php>):

✓ *Engelli Taşıma Aracı*

Nevşehir Belediyesi tarafından engellilere yönelik "Engelli Taşıma Aracı" hizmeti verilmiş olup birçok engelli vatandaş herhangi bir ücret ödemeden bu hizmetten yararlanmıştır. Bu uygulamayla, engellilerin öncelikle sağlık kuruluşlarındaki tedavileri olmak üzere gitmek istedikleri yerlere daha rahat ve kolay ulaşmaları amaçlanmıştır. Belediye 2004 yılında başlayan engellilerin kültürel, sosyal ve eğitimden yararlanmaları amacıyla bir dizi etkinlik ortaya koymuştur. Nevşehir Belediyesi, engellilerin hastanelerde devam eden tedavilerinin yanı sıra yakınlarına, parklara, alışveriş yerlerine kolay ulaşımını sağlamak amacıyla -2009 yılında başlatılan- Engelli Taşıma Aracı ile önemli hizmetler verilmektedir. Engellilere yönelik başlatılan bu hizmetten her gün 5 kişi özel asansörlü sistemle donatılmış olan araçtan yararlanmaktadır.

✓ *Engeller Aşılmak İçindir*

Nevşehir’de ikamet eden eğitilebilir zihinsel engelli gençlerin zihinsel ve sosyal gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla hazırlanan bir projedir. 2011 yılında Avustralya Büyükelçiliği Doğrudan Yardım Programı (DAP)’na başvuru yapılmıştır.

✓ *Tablodaki Engelsiz Parmak İzleri*

2011 yılında Ulusal Ajans Gençlik Programı Eylem 1.2 kapsamında ve Gönül Engel Tanımaz Grubu işbirliğinde gerçekleştirilen projenin amacı Nevşehir’de ikamet eden eğitilebilir zihinsel engelli gençlerin zihinsel ve sosyal gelişimlerine katkıda bulunmaktır. Bu amaçla filografi eğitimi ve sosyal aktiviteler aracılığı ile rehabilite edilmelerini sağlamak ve sahip oldukları yeteneklerinin ortaya çıkartılması için çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bu şekilde topluma entegre olabilmelerine yardımcı olarak, engelli olmanın getirdiği psiko-sosyal sorunların üstesinden gelmeye çalışılmıştır. Projenin sonuçları değerlendirildiğinde 14 zihinsel engellinin filografi eğitimi aldığı, proje süresince tiyatro, sinema, müze gezisi, piknik gibi faaliyetlerde bulunduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca katıldıkları bu faaliyetler sırasında ürettikleri eserler de sergilenmiştir.

✓ *Eşit Fırsatlar*

Engelliler ile ilgili uygulamaya konulan bir diğer çalışma ise İsveç’in HARRYDA Belediyesi ile Nevşehir Belediyesi’nin ortak hazırladığı “Eşit Fırsatlar” isimli projedir. Bu projeye İsveç Uluslararası Kalkınma Ajansı’nın bir parçası olan İsveç Uluslararası Yerel Demokrasi Merkezi’nden hibe alınmıştır. Bu çalışmanın amacı engellilerin imkânlarının iki ülke arasında da eşit olmasını sağlamaktadır. İki ülke arasında karşılıklı olarak devam eden ziyaretler neticesinde engelli bireylerin günlük yaşantılarını kolaylaştıracak uygulamalar planlanarak çalışmalar başlamıştır.

✓ *Çalışma Hayatında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ödülü*

2012 yılında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı “Çalışma Hayatında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” ödülü yarışması başlatmıştır. Bu kapsamda Nevşehir Belediyesi’nin toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine yapmış olduğu çalışmalar göz önüne alınmıştır. Bunlardan bazıları belediye bünyesinde kadın erkek eşitlik biriminin olması, belediye meclisi bünyesinde kadın erkek eşitlik komisyonunun olması, yapılan çalışmalarda toplumsal cinsiyet eşitliğinin gözetilmesi gibi faktörler etkili olmuştur. Nevşehir Belediye’si Türkiye’de bu ödüle sahip tek il belediyesi olma özelliğine sahiptir.

✓ *Kadın Çalışmaları ve Eğitim Merkezi*

Kadınların sorunları ve eğitimlerinin daha etkin hale getirilmesi amacıyla Nevşehir Belediyesi bünyesinde “Kadın Çalışmaları ve Eğitim Merkezi” oluşturulmuştur. Kadınların toplumsal alanda karşı karşıya kaldıkları sorunların çözümünde yardımcı olması ve mesleki alanlarda eğitim imkânı sağlamasının yanında el becerilerinin geliştirilmesi maksadıyla “Kadın Çalışmaları ve Eğitim Merkezi” kurulmuştur. Bu merkez hem STK’lar hem de diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği içindedir. Kadınların el becerilerinin geliştirilmesi maksadıyla açılan kurslara ilaveten sağlık, sosyal hizmetler, adli ve diğer yönlerde de kadınların karşılaştıkları problemlerin ortadan kaldırılmasını hedeflenmektedir. Kadın Çalışmaları ve Eğitim Merkezi bünyesinde hazırlanacak projeler AB, Dünya Bankası ve diğer hibe sağlayan kuruluşlara gönderilerek etkinliğin artırılması yönünde karar alınmıştır.

✓ *Kadın Danışma Merkezi ve Şiddet Veri Tabanı Projesi*

2012 yılında Kadın Dayanışma ve Şiddet Veri Tabanı Projesi Nevşehir Ekoloji ve Sosyal Hayatı Geliştirme Derneği ile işbirliği içerisinde Merkezi Finans ve İhale Birimine sunulmuştur. Bu projeye kadına şiddetin önlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla kurulan kadın danışma merkezi, kadın sivil toplum kuruluşları ile yerel yönetimler arasındaki işbirliği ve ortaklığının güçlendirilmesi konusuna eğilirken, şiddete dayalı bilgi sistemi oluşturma suretiyle de aile içi şiddetin en aza indirilmesi için uğraş verilmektedir.

✓ *Kadınların Şiddet Verileri Projesi*

2011 yılında Nevşehir Ekoloji ve Sosyal Hayatı Geliştirme Derneği ile işbirliği içerisinde Avrupa Birliği başkenti Brüksel’e sunulan projenin amacı Nevşehir merkez ve 7 ilçede kadına yönelik yaşanan şiddetin kapsamı ve algılanmasına yönelik neden sonuç ilişkilerini açıklamaktır.

✓ *Küçük Kadınlar Projesi*

Bu projede 2010 yılında Nevşehir Ekoloji ve Sosyal Hayatı Geliştirme Derneği ile işbirliği içerisinde Merkezi Finans ve İhale Birimine sunulmuştur. Bu proje ile erken yaşta evliliklerin önüne geçmek ve bu konuda farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır.

✓ *Karanlıkta Gökkuşağı İzleri Projesi*

Nevşehir Belediyesi E tipi kapalı cezaevinde farklı suçlardan tutuklu 24 kadın düşünerek 2010 yılında projeyi hazırlayarak Sabancı Vakfına sunulmuştur. Kadınları sosyal hayata hazırlamak, mesleki eğitim, motivasyon ve psikolojik destek sağlama koşuluyla cezaevi sonrasında hayata adaptasyonlarının sağlanması amaçlanmıştır.

✓ *Sinyalizasyon Bizde Varız*

Kadın hakları, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik uygulanan şiddet türlerini anlatmak amacıyla bir tiyatro grubunun kurulması ve tiyatro gösterileri aracılığıyla ilgili konuların işlenmesi amaçlanmıştır. Nevşehir merkezde 2, 7 ilçe 1 kasaba ve Nevşehir E tipi Kapalı Ceza infaz kurumu da olmak üzere 11 gösteri düzenlenerek yaklaşık 4.000 kişinin tiyatroyu izlemesi sağlanmıştır. Katılımcılardan yaklaşık %70'ini erkekler izleyiciler oluşturmuştur. 2009-2010 yılları arasında Türk Kadınlar Birliği Nevşehir Şubesi işbirliği içerisinde yürütülmüştür.

✓ *Okullara Bilgisayar Yardımı ve Bilgisayarlı Toplum Projesi*

2006 yılında Dünya Bankası Sosyal Riski Azaltma Projeleri kapsamında hazırlanana projenin amacı şu şekildedir: Bu proje ile kadınlar, işsiz gençler, engelli bireyler, ilköğretim ve lise çağındaki çocuklar ve üniversiteli gençlerin bilgisayarla tanışması hedeflenmiştir. Böylece bilgisayar bilgisine sahip olanların kullanma imkânlarını arttırmak hedeflenmiştir.

✓ *Avrupa Dil Ödülü*

Nevşehir Belediyesi 2009 yılında Yaşayarak Öğreniyorum projesiyle Nevşehir'de yaşayan İranlı mültecilere Türkçeyi öğretmeyi amaçlamıştır. Bu proje neticesinde Kapadokya Eğitim Merkezi Ulusal Ajans tarafından Avrupa Dil Ödülü'ne layık görülmüştür. Belediyeler arasında ilk kez Nevşehir Belediyesi böyle bir ödüle layık görülmüştür.

✓ *Şiddetsiz İletişim Projesi*

Bu proje 2011 yılında Ulusal Ajans Gençlik Programı Uluslararası Gençlik Girişimleri Eylem 1.2 kapsamında hazırlanmıştır. Projenin amacı ise gençlerin liderliğinde daha temiz, yeşil ve şiddetsiz bir dünya için;

Tüm kamu yönetimlerinin, hükümet dışı kuruluşların ve halkın bilgi, ilgi ve duyarlılığını artırmak, bu kesimler arasında iletişim ve işbirliğini geliştirmek,

İnsan haklarının korumak, demokrasinin geliştirilmesine katkı sağlamak,

Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası etkinliklerin daha çok üretilmesine katkı koymak, insana, hayvana ve çevreye yönelik şiddete şiddetsiz yöntemlerle karşı çıkmak,

Şiddetsiz yaşamak ve yaşatmak için gösterilen çabalara yeni anlayışlar ve örgütlü güçler katarak, süreci yönetecek ve toplumu olumlu etkileyecek alanlarda bilinçli kişi yetiştirmektir.

✓ *Aile Olmak Zor Değil*

Bu projenin amacı daha güçlü toplumsal yapının sağlıklı aileler sayesinde gelişeceğini varsaymaktadır. Bu amaçla Nevşehir'deki boşanma oranının düşürülmesini sağlamak ve ailenin toplumun en küçük yapı taşı olduğu inancıyla hareket ederek toplumsal değerleri bu kutsallık üzerinden yükseltmeyi hedeflemektedir. Böylece ailenin toplum için ne kadar önemli olduğunun altını çizerek farkındalık oluşturulması suretiyle gençlerin ebeveynlerini sahiplenmelerini özendirilmektedir.

Bu proje kapsamında Nevşehir belediyesi ülke kapsamında da ödüllendirilmiştir. Bu proje sonucunda da Nevşehir'de 50 yıl ve üzerinde evliliklerini devam ettiren 251 çift tespit edilerek röportajlar yapılmıştır. Bu ailelere bu konudaki hassasiyet ve aile birliğini sağlama konusundaki başarıları neticesinde teşekkür belgeleri verilerek, bazılarının hayat hikâyeleri kitapçık haline getirilmiştir. Ayrıca etkileyciliği yüksek olan hikâyelerden hazırlanan video büyük beğeni kazanmıştır. Projenin gelecek yıllarda da devam etmesi konusunda karar alınmıştır.

✓ Yaşlılara Saygı - Nesiller Buluşuyor Projesi

“Yaşlılara Saygı - Nesiller Buluşuyor Projesi” kapsamında Nevşehir ilinde ve genelinde bulunan yaşlıların, emeklilerin ve gençlerin zamanlarını sosyal ve kültürel aktivitelerle değerlendirebilecekleri bir ortamın geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu projeye birlikte Nevşehir ilinde yaşayan yaşlı kişiler ile Nevşehir Belediyesi Gençlik ve Spor Kulübüne üye olan gençlerin de projeden faydalanması amaçlanmıştır. Bu proje Dünya Bankası SRAP kapsamında hazırlanmıştır.

5. SONUÇ

Son yıllarda kurumlar için farklılaşmak, hedef kitlenin dikkatini çekebilmek oldukça zorlaşmıştır. Bu rekabet ortamı içinde daha farklı arayışlara giden kurumlar için sosyal sorumluluk uygulamalarının can simidi görevi gördüğü ifade edilebilir. Kurumun, toplumun ihtiyaçlarına cevap vermesi ve bu konuda gerekli adımları atması yerinde bir davranıştır. Bu amaçla kamu kurumları ve özel kurumlar için iyi bir kurumsal vatandaş olmanın onlara sağlayacağı geri dönüşler konusunda sosyal sorumluluk projelerinin önemi yadsınmaz.

Sürdürülebilirlik konusunda iyi bir kurumsal vatandaş olmayı başaran kurumların, sosyal sorumluluk projeleri konusunda motive oldukları söylenebilir. Hizmet üreten kamu kurumları yönetsel yetkinliklerini pekiştirmek ve sürdürmek amacıyla sorumluluklarının da farkında olarak toplumsal gelişime öncü olmalıdırlar. Özellikle yerel seçimler neticesinde yönetimde söz sahibi olma hakkı elde eden belediyeler, bu yetkinliği bir sonraki seçimlerde de elde edebilmek amacıyla çalışmalarına özen göstermelidirler. Yasal çerçevede belirlenen ve yapmakla yükümlü oldukları çalışmaların daha ötesinde hizmet verme anlayışıyla hareket eden belediyeler, sosyal sorumluluk uygulamalarına yönelmektedirler.

Sosyal sorumluluk bilincini özümseyen yönetsel bakış, sosyal hayatta arzulanan yaşam tarzı için hizmetlerin niteliğini de doğrudan etkileyecektir. Toplumun gelişmesi ve ilerlemesinin dikkate alındığı bir yönetim anlayışında sosyal sorumluluk bilincinin ileri bir düzeyde uygulanacağı iddia edilebilir. Sosyal sorumluluk anlayışıyla rekabet ortamında boy gösteren bir kamu kurumu hem hedef kitlelerin hem de hizmet veren diğer kamu kurumların nazarında daha farklı konumlandırılacaktır. Yerel yönetimlerin seçilmiş organları içinde yer alan belediyeler, bölge halkının ihtiyaçları ve önceliklerini en iyi bilen kurumlardır. Bu şekilde merkezi yönetimin yükünü hafifleten yerel yönetimler daha etkili ve verimli hizmetler sağlayabilirler. Bu hizmetleri verirken yasal çerçevede belirlenen hizmetlerin dışında toplumsal sorunlara duyarlı olduklarını üstlendikleri sosyal sorumluluk uygulamalarıyla gösterirler.

Bu çalışmada Nevşehir Belediyesi'nin sosyal sorumluluk uygulamaları değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmede eğitim, şiddet, cinsiyet eşitliği, çalışma hayatında eşitlik ve engelleri aşmak için engelli bireylere sağlanan hizmetler konusunda sosyal sorumluluk uygulamaları olduğu görülmektedir. Yapılan sosyal sorumluluk uygulamaları toplumun ihtiyacı olan alanlara cevap vermek ve toplumsal kontrolün sağlanması bakımından değerlidir. Kamu kurumu niteliğinde olan belediyelerin toplumun gelişimine katkı sağlayan sosyal sorumluluk uygulamalarına değer vermesi diğer kurumlar açısından da umut veren bir gelişmedir.

KAYNAKÇA

Bansal, P. (2002). The Corporate Challenges of Sustainable Development, The Academy of Management Executive, 16(2):122-131.

Carroll, A. (1991). Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward the Moral Management of Organizational Stakeholders, Business Horizons, 34(4):39-48.

<http://www.sosyalsorumluluk.org/kurumsal-sosyal-sorumluluk-kavrami>, Erişim Tarihi: 08.09.2017.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.59b101fa189195.14573800, Erişim Tarihi: 07.09.2017.

http://www.nevsehir.bel.tr/index.php?option=com_content&view=featured&Itemid=184, Erişim Tarihi:07.09.2017.

Karasar, N. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Kolk, A. & Van Tulder, R. (2010). International Business, Corporate Social Responsibility And Sustainable Development, International Business Review, 19(2):119-125.

Kotler, P. & Lee, N. (2013). Kurumsal Sosyal Sorumluluk, (Çeviren: S. Kaçamak), MediaCat Kitapları, İstanbul.

- Min-Dong, P. L. (2008). A Review Of The Theories Of Corporate Social Responsibility: Its Evolutionary Path And The Road Ahead, *International Journal of Management Reviews* :53-73.
- Mohr, L. & Webb, A. D. J. (2005). The Effects of Corporate Social Responsibility and Price on Consumer Responses, *The Journal of Consumer Affairs*, 39 (1):121-147.
- Peltekoğlu, F. B. (2012). Halkla ilişkiler nedir?, 7. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.
- Peltekoğlu, F. & Tozlu, E. (2017). Halkla İlişkiler ve Gönüllülük Ekseninde Türkiye’de Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projeleri ve Bin Yıl Kalkınma Hedefleri, *Selçuk İletişim Dergisi*, 10 (1):5-31.
- Steurer, R. (2010). The Role Of Governments In Corporate Social Responsibility: Characterising Public Policies On CSR In Europe, *Policy Sciences*, 43(1): 49-72.